

Schmidt: De Lovforslag, der her er fremsat — navnlig Lovforslaget om Arbejderboliger paa Landet — venter jeg mig meget godt af, men man maa jo ikke glemme, at en Lov foreløbig kun er et Tilbud, det kommer jo meget an paa, om Tilbudet modtages, om man gør Brug af det. Vi har oplevet, at der er kommet en Del Love, som der er blevet gjort meget ringe Brug af, jeg tænker paa Loven om Arbejdslejre og Arbejdstjeneste — Tidsaanden var maaske imod Loven, og maaske ogsaa Nøden har hindret, at man benyttede sig af den, den Nød, der jo ikke er heldig for Arbejdslysten. Nøden gør, at Arbejdslysten tit gaar tabt, og Arbejdslysten maa først vokse frem igen, før der kan blive noget Arbejde.

Man kunde frygte, at noget lignende vilde ske her; det er muligt trods den gode Hensigt, der ligger bag Lovforslaget, og trods de Muligheder, Loven vil tilbyde, at Loven ikke vil blive benyttet i den Udstrækning, som man maatte haabe. Jeg tror ikke, den Fare foreligger, men man skal dog være opmærksom paa, om ikke det Tilbud, man giver gennem en saadan Lov, kunde være endnu lidt bedre i visse Retninger. Grunden til, at en Lov ikke bliver anvendt, kan ligge i mange Vanskeligheder, som hænger sammen med hele Tidens Præg og Karakter, men Grunden kan maaske ogsaa ligge i Fejl i Loven selv, eller i det mindste deri, at Loven kunde være bedre.

Jeg interesserer mig stærkt for Lovforslaget om Oprettelse af Arbejderboliger, fordi jeg anser det for at være en Begyndelse til noget mere. Men netop fordi jeg kunde tænke mig, at man her staar over for noget, der kunde faa vidtrækkende Betydning, er det saa vigtigt, at man faar begyndt paa en rigtig og god Maade. Og i den Henseende vil jeg allerførst sige, naar der tales om en Lov for Arbejdere, at det er ikke godt at skelne mellem Love for Arbejdere og Love for Entreprenører eller for andre Mennesker; thi det, Lovgivningsmagten altid skal have for Øje, er at gøre noget, som har Interesse for det hele Samfund. Derfor maa en saakaldt Arbejderlov ogsaa altid have en Side, der paa det stærkeste interesserer Arbejdsgiveren. Og det gør ogsaa det Lovforslag, det her drejer sig om, jeg kan i det mindste ikke tænke mig andet. Ja, maaske er ingen stærkere interesseret i at skaffe gode Forhold for Arbejdere end netop dem, der giver Arbejde.

Nu ved jeg nok, at der i en Tid, der ligger bagved, var vokset en Mistanke frem — og den naar ogsaa ind i vor Tid — om, at man kunde knytte Arbejdsgeber-

Arbejderinteresser for nøje sammen. Det er ikke sundt, det kan ligefrem være sygeligt, det er noget, man gerne skulde overvinde; for selvfølgelig er det rigtigt, at man ikke skal gøre den ene Part saa afhængig af den anden, at det føles trykkende, men man skal lade de to Parter, Arbejdsgivere og Arbejdere, virke sammen i den samme Sag, som de begge er interesseret i. Det burde staa klart for alle.

Der er en lille Ting, jeg i den Anledning vil gøre opmærksom paa. Det bestemmes i Lovforslaget, at de sidste 10 pCt. skal Arbejderen selv skaffe, og det er jo en meget god Betingelse, at de 90 pCt. af Udgifterne til saadanne Arbejderboliger skaffes af det offentlige. Men naar man vil se paa Sagen, som den virkelig ligger, maa det indrømmes, at det slet ikke altid er saa nemt at tilvejebringe disse sidste 10 pCt.; det er maaske Mennesker, som længe ikke har haft Arbejde, og som nu haaber paa at faa fast Arbejde, naar de faar en saadan Bolig, og har de tillige Familie, kan man jo godt regne med, at opsparet Kapital har de ikke. I de fleste Tilfælde kan man sikkert slet ikke regne med, at de paagældende har de 10 pCt. Dette Forhold er der ogsaa tænkt paa i Lovforslaget, thi hvis jeg har læst det rigtigt, siger man som saa: Du kan jo gøre en Indsats ved at oprette denne Bolig, og saa maa det nok kunne lade sig gøre at skaffe de 10 pCt. Men nu maa vi ikke glemme, at i den samme Tid, hvor han gør denne Indsats for at skaffe Penge, skal han ogsaa ernære sig selv og sin Familie. Derfor kunde jeg godt tænke mig ... (Uro i Salen.) ...

Formanden: Jeg maa udbede mig noget mere Ro i Salen.

Schmidt: Derfor kunde jeg godt tænke mig, selv om Loven strækker sig meget vidt med de 90 pCt., at der alligevel kan opstaa ikke saa smaa Vanskeligheder for Arbejderne ved at skaffe disse 10 pCt. Og nu synes jeg, at det ikke blot er i Arbejderens Interesse at faa en saadan Arbejderbolig med Have, men det er ogsaa meget stærkt i Arbejdsgeberens Interesse at faa faste Forhold. Der er mange Steder paa Landet, hvor Arbejdsgeberne vilde være meget glade ved at faa saadanne faste Forhold, som man lettere faar, naar man har at gøre med en Mand, der er Familiefader, end naar man har at gøre med enkelte Karle og Piger. Der er meget vanskelige Forhold i den Henseende, og hvis de kunde forbedres, vilde meget være naaet.